

Универзитет уметности у Београду
Интердисциплинарне студије - Вишемедијска уметност

Косанчићев венац 29, 110000 Београд

Извештај Комисије за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта

„Еквилибријум: суживот човека и биљке у вештачки произведеним световима- вишемедијска биотехнолошка инсталација” кандидата Жељка Здравковића

На већу Интердисциплинарних студија Универзитета уметности у Београду одржаном 13. маја 2021. године донета је одлука 9/151 да Комисија за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта кандидата Жељка Здравковића, под називом *„Еквилибријум: суживот човека и биљке у вештачки произведеним световима- вишемедијска биотехнолошка инсталација ”* ради у следећем саставу:

1. др Марија Ћирић, редовни професор ФИЛУМ, Универзитета у Крагујевцу
2. др Биљана Јовић, доцента Шумарског факултета, Универзитета у Београду
3. др Љиљана Тубић, научног саветника Института за биолошка истраживања „Синиша Станковић“, Универзитета у Београду
4. др Весна Круљац, доцента Факултета примењених уметности, Београд
5. др ум. Миливој Павловић, ванр. проф. ФЛУ у Београду (ментор)

Комисија Наставно — уметничком већу Интердисциплинарних студија Универзитета уметности у Београду подноси следећи извештај:

ИЗВЕШТАЈ

БИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

ЖЕЉКО ЗДРАВКОВИЋ (1979), је предавач за ужу стручну област Дизајн индустријских производа на Академији техничких струковних студија Београд. Дизајнер је и креативни уметник, рођен и одрастао у Београду.

По завршетку основних студија са изузетно високим просецима (дизајн индустријских производа на Високој школи струковних студија Београдска политехника и основних академских студија комунологије на Факултету за медије и комуникације), уписује мастер академске студије Дизајн нових медија на

Факултету дигиталних уметности, Универзитета Метрополитан које успешно завршава 2015. године.

Октобра 2012. године биран је у звање сарадника за ужу стручну област Дизајн индустријских производа, на предметима: Дизајнирање производа, Дизајн урбаног мобилијара, Дизајнирање ентеријера и Презентационе технике, а 2016. године у звање стручног сарадника. Свој професионални рад базира на употреби савремених дигиталних технологија у индустријском и графичком дизајну и образовању (3Д моделовање, 3Д анимација, нови медији, видео продукција, UX дизајн корисничког искуства...).

Од 2009. до 2013. године успешно сарађује са компанијом Google на изузетно медијски праћеном пројекту „3Д Београд“, у оквиру кога бива позван као гост предавач од стране Универзитета „Politecnica de Valencia“, департмана за архитектуру, технологије и индустријски дизајн. Тема предавања „Learning in 3D“ била је о могућностима примене нових дигиталних 3Д технологија у образовању.

Поседује значајно пословно искуство у сарадњи са многим градским институцијама и пословним компанијама (Градска општина Нови Београд, Туристичка организација Београда, Институт Михајло Пупин, РТКЛ Лондон...). Учесник је бројних интернационалних конференција из области дигиталних технологија (Google конференције у Цириху, Милану, Барселони, Лиону, Солуну), као и неколико архитектонских међународних конкурса.

Добитник је већег броја награда и признања из области индустријског дизајна и иновација, а 2014. године, од Туристичке организације Београда добија специјално признање за значајан допринос развоју туризма у Београду.

Активан је сарадник Савеза проналазача Београд. Члан је Удружења ликовних уметника, примењених уметника и дизајнера Србије, УЛУПУДС-а.

Колективне и самосталне жириране изложбе са одабраним уметничким радовима

- Јавно излагање вишемедијске дигиталне просторне инсталације "Домино порта" у оквиру 20. Међународне изложбе идеја, иновација и стваралаштва "ИНОСТ МЛАДИХ 2018", под покровитељством Владе Републике Српске и

- Града Бања Лука. Савез иноватора и Удружење иноватора града Бања Лука, 2018
- Јавно излагање пројекта „Соларна мобилна учионица" у оквиру XII INTERNATIONAL SALON of INVENTIONS and NEW TECHNOLOGIES «NEW TIME», Севастопољ, Руска федерација, септембар 2016
 - Колективна изложба мастер радова у оквиру годишње изложбе Универзитета Метрополитан, галерија Пароброд, 2016
 - Јавно излагање пројекта „Београдске терасе" у оквиру Научно стручног скупа „Политехника 2015", хотел Краун плаза, Београд, 2015
 - Јавно излагање, презентација и промоција тродимензионалног Новог Београда, израда 3Д модела преко 700 објеката свих важнијих јавних здања (стамбених објеката, школа, вртића и болница). Промоцију пројекта отворио тадашњи заменик премијера Владе Републике Србије, Божидар Ђелић; Београд, галерија општине "Нови Београд", Београд, 2011
 - Јавно излагање пројекта „Паметна телефонска говорница са 3Д навигацијом" у оквиру колективне изложбе Савеза проналазача Београд, Дом војске, Београд, 2011
 - Колективна изложба у оквиру београдског сајма намештаја 2011, „50 година београдског сајма намештаја", Београд, 2011
 - Јавно излагање модела пројекта „Соларна баштенска прскалица" у оквиру сајамског штанда Савеза проналазача Београд, Бизнис база, Београд, 2011
 - Колективна изложба Београдске политехнике, Галерија дома културе Студентски град, Београд, 2010
 - Колективна изложба Београдске политехнике, „Арт галерија СКЦ" , Београд, 2010
 - Јавно излагање пројекта „Београдске терасе" у оквиру сајамског штанда Савеза проналазача Београд, Бизнис базе, Београд, 2010
 - Колективна изложба у СКЦ Београд у оквиру пројекта „Београд дипломирај на својој будућности", Излагао у оквиру групне изложбе у „Студентском културном центру”, са просторном композицијом „Виртуелни град“, рађеној у ручно бојеној техници (димензија 200 x 100). Београд, 2003

Награде и признања

- Признање и златна медаља Савеза иноватора Републике Српске „Иност младих 2018” за пројекат и дизајн вишемедијске дигиталне просторне инсталације „Домино порта", Бања Лука 2018
- Златна медаља за пројекат „Соларна мобилна учионица" на XII INTERNATIONAL SALON of INVENTIONS and NEW TECHNOLOGIES «NEW TIME», Севастопољ, Руска федерација, 2016
- Признање и сребрна медаља Савеза проналазача Београд – „Проналазаштво Београд 2016”, из области индустријског дизајна за пројекат „Соларна мобилна учионица ", Београд 2016
- Специјално признање Туристичке организације Београда за значајан допринос развоју београдског туризма, Београд 2013
- Специјално признање (трофеј) „Златна десетка”, Клуба привредних новинара, за дати допринос духу Београда и очувању његових вредности, Београд 2012
- Признање и бронзана медаља Савеза проналазача Београд – „Проналазаштво Београд”, за пројекат „Паметна телефонска говорница & 3Д Навигатор", Београд 2011
- Признање и сребрна медаља Савеза проналазача Републике Српске „ИНОСТ МЛАДИХ" - Бања Лука, Република Српска (БиХ) за пројекат „Паметна телефонска говорница & 3Д Навигатор” , Београд 2011
- Признање и златна медаља и признање Савеза проналазача БиХ „Иност младих” и аутора техничких унапређења Београда, за пројекат и дизајн „Соларне баштенске прскалице”, Београд 2010
- Признање и златна медаља Савеза проналазача Србије „Награда млади проналазач Младен Селак”, Београд 2009

Уводна предавања на конференцијама и друга предавања по позиву

- Предавање по позиву „Израда мобилне апликације за велика и мала предузећа за производњу и дистрибуцију намештаја, базиране на технологији проширене стварности“ у оквиру Научно-стручног скупа Политехника 2015 у оквиру секције „Дизајн и технологије“, Београд, 2015
- „Cities in 3D“. Отварање велике изложбе - „У корак са временом“, у знак јубиларних 50 година предмета - „Конструктивни системи и просторне структуре“. Предавање о 3Д градовима. Организатор: Универзитет у Београду, Архитектонски факултет, Музеј примењених уметности, Београд, 2013
- Предавање о дигитализацији савремених алата за учење уз помоћ Google Sketchup софтвера у оквиру дводневне конференције компаније Google у Лиону, Француска, 2012
- Гост предавач на Универзитету „Politecnica de Valencia“, департмана за архитектуру и индустријски дизајн. Тема предавања “Learning in 3D” била је о могућностима нових комуникација у образовању, помоћу нових дигиталних 3Д технологија, Валенсија, Шпанија, 2011
- Предавање у оквиру регионалног Google самита о коришћењу Google софтвера и апликација за креирање савременог студентског портфолија, Цирих, Швајцарска, 2010

Анализа докторског уметничког пројекта

Практични део рада Жељка Здравковића представља уметничку поставку у форми вишемедијске биотехнолошке инсталације под називом *„Еквилибријум: суживот човека и биљке у вештачки произведеним световима-вишемедијска биотехнолошка инсталација ”* одржане у приватном врту самог аутора у Београду.

Кључна карактеристика овог вишемедијског рада јесте успостављање синергије различитих медија обједињених у вишемедијској биотехнолошкој инсталацији.

Ослањајући се на вековни дуализам Натуре и Културе (природе и човека), кандидат истражује однос и суживот човека и биљака у вештачки произведеним световим. У практичном делу докторског уметничког пројекта породични врт послужио је аутору као идејно полазиште, али и као исходиште - место поставке ове вишемедијске биотехнолошке инсталације. Целокупна инсталација садржи неколико сегмената: *Аромаријум*, *Аудио зона: Сајбер корење*, *Видео зона: Еквилибријум*, *затим Контаминаријум и Ар зона проширене стварности*.

Инсталација је замишљена као шетња (ходочашће) уз поновно откривање заборављених, потиснутих или никада артикулисаних односа између људи и флоралног света. У *Аромаријуму* наша олфактивна чула истражују околину, инсталација се састоји од осушених листова и цветова биљних врста које расту у ауторовом врту, спакованих у платнене врећице које висе на гранама дрвећа. Без визуелног доживљаја, наше првобитно и најпрималније, олфактивно чуло нас враћа на сам почетак, изазивања емоција, доживљаја и слика.

Аромаријум зона је за аутора :“...увод и прво причање приче о корелацији и односу човека и биљке. Ово је уједно и први елемент поставке у оквиру финалне презентације овог докторског уметничког пројекта у ауторовом врту.“ С обзиром на значај који чуло мириса игра у нашим животима, а посебно у животињском свету, аутор је одабрао баш овај примални начин доживљавања Еквилибријум поставке. Ова зона има, осим едукативног и општег информативног (почеци бављања биљкама код човека), за главни циљ и изазивање емоције као и асоцијације при мирису одређених арома које су представљене кроз разнолике ароматичне биљне врсте.

Аудио зона- Сајбер корење поставке у оквиру ове вишемедијске инсталације настоји да направи хипотетичку перципирају људи од стране биљака. Аутор потенцира аналогију између две врсте мрежа – природне коренске и вештачке, комуникационе - медијске мреже, закључујући да им је један од заједничких елемента, осим формалне сличности - проток информација. Аудио записи из наше реалне и медијске свакодневнице, презентовани су уз симулацију мреже каблова који симулирају вештачко корење. Аудио триптих под називом *Сајбер корење* представља мешавину звукова из урбаних средина, животињског света и саме природе.

Видео зона: Еквилибријум – поновни сусрет у новом свету је следећи сегмент поставке. Ради се о видео раду, екранизованој причи будуће хибридизације људске врсте и биљака.

У сегменту *Контаминаријум*, аутор је инсталацијом од пластичних флаша унео дестабилизујући моменат људског отпада који загађују иначе природну и хармоничну средину. Инспирисан „ђубриштима“ Леонида Шејке и Медијале, *Контаминаријум* је део поставке који има за циљ да нам приближи и објасни можда и највећи проблем наше локалне еко средине данас – врло прогресивну полимерну контаминацију.

AR (Augmented reality) (проширене стварности) зона под називом *Дистопијска трпеза трансхуманизма* у оквиру докторског уметничког пројекта има за циљ да симулира ризик потенцијалног високотехнолошког и биотехнолошког ништавила и укаже на то како би свет могао да изгледа већ у блиској будућности.

Као комплементарни и паралелни елемент поставке Здравковић је направио интернет презентацију и онлајн промоцију ДУП Еквилибријум .

Писани део рада докторског уметничког пројекта „*Еквилибријум: суживот човека и биљке у вештачки произведеним световима- вишемедијска биотехнолошка инсталација* ” кандидата Жељка Здравковића садржи 203 стране, 6 делова и 172 фотографије.

После Апстракта и Увода (стр. 6 — 8) следе четири главне целине: *Поетички и теоријски оквир* (стр. 10— 120), *Мој хабитат* (стр. 123— 137), *Анализа финалног рада* (стр. 141 — 169) и *Закључна разматрања* (стр. 173 — 175). Затим следи *Библиографија (Листа референци) и вебографија* (стр. 175 — 196) . На крају је дата *Биографија кандидата* (стр. 196— 200). Ту су још Изјава о ауторству, Изјава о истоветности штампане и електронске верзије докторског уметничког пројекта и Изјава о коришћењу.

Критички осврт и остварени резултати

Жељко Здравковић ствара нове значењске моменте јер суперпозира и јукстапозира два света, две мреже, два облика ескапизма – високотехнолошки свет људског порекла и биолошки свет биљних врста у њиховом природном хабитату. Вишемедијска биотехнолошка инсталација „*Еквилибријум: суживот човека и биљке у вештачки произведеним световима*” је садржински и формално, слојевите структуре, која користи форму низа аутономних мањих целина да би на различите начине укључиле посматрача у наратив.

У уводу писане експликације докторског уметничког пројекта Жељко Здравковић објашњава своје основне хипотезе. Прва целина носи назив ТЕОРИЈСКИ И ПОЕТИЧКИ ОКВИР и бави се основним претпоставкама докторског уметничког истраживања. У том делу кандидат је обрадио кроз низ мањих целина које су

директно или индиректно повезане са главном темом. Здравковић образлаже однос човека и хабитата, анализира утицај медија и конзумеризма на хабитат, реперторише вештачки произведене светове са критичким освртом на Београд као неодрживи хабитат, док у *Суживоту човека и природе* из еколошке визуре даје осврт на последице хиперконзумеризма, климатске промене, те потенцијал који биљни свет носи у развоју разних људских делатности. Ту су још потпоглавља кроз које се анализирају биљна чула и емпатија коју са флоралним светом узајамно делимо. С обзиром на контекст поставке, кандидат посебну пажњу поклања анализи вртне уметности, биотехнологије биљака и трансхуманизму.

У великом поглављу *Мој хабитат*, кандидат обрађује порекло и мотивацију стварања свог реклузивног света- идеалног станишта. Истовремено, с обзиром на своју професију, област комплементарна и суперпозирана са овим природним идеалним хабитатом јесте – дигитални универзум у коме Жељко Здравковић такође обитава и ствара, али на једном сасвим другачијем нивоу, као дизајнер.

У том смислу приближавајући ова два дијаметрално супротна „станишта“, он луцидно примећује да је појам бекства од стварности или рекреирање нове стварности било путем вртне уметности, било бежањем у виртуелни простор у основи исто :

...“Појам ескапизам, најчешће се описује као бежање од стварности, односно од реалног света који нас окружује. Ескапизам данас можемо довести у директну везу са масовном културом комуникација и нових медија, где као доминанте, имамо нове виртуелне социјалне мреже, видео игре просторних димензија 3Д светова или рецимо популарне ријалити програме. Самим тим можемо дефинисати и поделити ескапизам у неколико нових појмова где имамо: виртуелни ескапизам и социјални ескапизам који су уско повезани са личним искуством потрошње слободног времена у бескрајном имагинарном сајбер-простору, а подстакнути искуствима из реалног живота. Сајбер-дигитални ескапизам у највећој мери доводи до отуђења и асоцијализације, мада то не мора увек да буде случај.“

Бавећи се овим појмом, Здравковић продубљује везу између хиперралности, виртуелности, проширене реалности и анализом задире у основе данашњег синдрома симулирања, симулакрума, и на крају отуђености човека од природе:

„Технологије проширене стварности и виртуелне реалности ће, чини се, само подстаћи „пут у неповрат“ где за живот у природном свету неће бити превише места и где ће и сама природа постати илузија. А можда су оба света и од самог старта заправо само илузија“.

У петом поглављу се методолошки разматра *Анализа практичног рада*. У њему се описују изазови, ограничења и достигнућа са којима је аутор био сучељен у току реализације свог докторског уметничког пројекта. Посебно важна чињеница везана за ову, можда и најважнију целину с обзиром да се ради о образложењу конкретног практичног рада, јесте да кандидат минуциозним разрадама не препушта случају ниједан сегмент поставке. Веза између света биоврста са једне и вискотехнолошког свакодневнице ту се успоставља на јасном нивоу – анализом је место и сврха аудио инсталације, видео рада (са можда непотребно пренаглашеним фикцијским

наративом) место, функција и начин генерисања унапређене реалности, те дизајна веб презентације и визуелног идентитета ДУП-а. Ова детаљност даје посебну димензију озбиљности целокупном пројекту.

У ЗАВРШНИМ РАЗМАТРАЊИМА, Жељко Здравковић анализира целокупност ДУП „Еквилибријум – суживот човека и биљке у вештачки произведеним световима“, и закључује: ...“ Последнице стила наших живота у вештачким световима које смо изградили, неће сигурно вратити ону другу половину зеленог и ненастањеног Њујорка из 1609. године (који смо могли да видимо на почетку ове опширне теоретске поставке), али ће се сигурно осећати и памтити вековима у будућности, чак и у случају када би у овом тренутку сви престали да се опходимо према нашем једином хабитату на начин који то радимо скоро век и по. Природа, која је основа нашег живота је потпуно девастирана, контаминирана и запостављена, док наша планета итекако памти све наше активности и деловања према њој. Питање је да ли ћемо се и ми сећати ње овакве каква је она данас. Да ли ће неке будуће генерације гледати биљке и природу искључиво путем симулација напредних технологија виртуелне, проширене или неке друге стварности, ми који смо тренутно њен део нећемо никада сазнати... “

Оцена остварених резултата

Кандидат Жељко Здравковић је у потпуности остварио циљеве и очекиване резултате истраживања докторског уметничког пројекта. Резултат ових истраживања, представља уметничко дело, вишемедијску биотехнолошку инсталацију под називом „*Еквилибријум: суживот човека и биљке у вештачки произведеним световима*“ која даје иновативан допринос нашој визуелној уметности. Овај уметнички рад артикулише комплексну идеју суживота човека и биљака у вештачки произведеним световима. Мултимедијалност овог пројекта се састоји не само у повезивању ликовних уметности са дизајном, технологијом, ботаником и екологијом, већ и обједињавању чулних доживљаја : олфактивних, тактилних, аудитивних и визуелних.

По свом садржају овај вишемедијски пројекат се бави контактима (чак и хипотетичким) човека и биљних врста, односом човека према природи генерално и према урбаној структури и одрживости у градовима. Дотиче се значајног етичког питања смисла конзументски фокусираног друштва и последица које могу имати по нас развој и доминација технологије. У поетском смислу, кандидат је показао инвентивност повезивања садржаја у самој поставци, преданост, методичност и истрајност у писаном образложењу рада, аналитичност у разнородним областима кроз које га је тема водила и синтетичност приликом идејног обједињавања и закључивања.

Теоријски део докторског рада показује сву елоквентност и ерудицију кандидата и његову способност да теоријске поставке свога рада јасно објасни али и покаже њихову нераздвојиву повезаност са практичним радом.

Писани део рада веома јасно и прецизно описује методе и приступе решавању постављеног ликовног и концептуалног проблема тако да нам доноси освешћена и дефинисана решења у савременом уметничком поступку.

Закључак комисије:

Комисија закључује да је докторанд Жељко Здравковић у практичном делу докторског уметничког пројекта успешно реализованом вишемедијском просторном биотехнолошком инсталацијом достигао висок уметнички квалитет, а текстуалним делом рада исцрпно објаснио методологију свог уметничког поступка.

На основу укупне оцене докторског уметничког пројекта *„Еквилибријум: Суживот човека и биљака у вештачки произведеним световима, вишемедијска биотехнолошка инсталација“* Жељка Здравковића, комисија за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта предлаже Већу Интердисциплинарних студија Универзитета уметности у Београду да прихвати извештај, који би затим са предлогом одлуке био достављен сенату Универзитета уметности на даље усвајање, а кандидат се упутио на јавну одбрану пројекта.

У Београду, 30. 05. 2021

1. др Марија Ћирић, редовни професор ФИЛУМ, Универзитета у Крагујевцу
2. др Биљана Јовић, доцент Шумарског факултета, Универзитета у Београду
3. др Љиљана Тубић, научни саветник Института за биолошка истраживања „Синиша Станковић“, Универзитета у Београду
4. др Весна Круљац, доцент Факултета примењених уметности, Београд
5. др ум. Миливој Павловић, ванр. проф. ФЛУ у Београду (ментор)